

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของปัญหา

ในการศึกษาเรื่องแนวพระราชดำริทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น จะศึกษาถึงสภาพสังคมไทยในคาบระบบความคิดและเศรษฐกิจ และจะใช้พื้นฐานอันนี้วิเคราะห์ถึงความคิดทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ตลอดจนกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผู้มีผลประโยชน์รวมและกลุ่มผู้มีผลประโยชน์ตรงข้าม แล้วหาความสัมพันธ์ว่า ต่างมีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไรแล้วสะท้อนผลอันใดบ้าง

สิ่งที่เป็นจุดเด่นสำหรับการศึกษาเรื่องนี้คือ มุ่งจะชี้ให้เห็นว่าความคิดทางการเมืองนั้นแม้ทั้งที่เป็นอุดมคติ และมีอีกแง่หนึ่งที่เป็นการปฏิบัติ ความสัมพันธ์ของทั้งสองแง่นี้จะเห็นได้ด้วยการศึกษาทั้งในแง่อุดมคติและความเป็นจริง

สาเหตุที่เจาะจงศึกษาเรื่องแนวความคิดทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ นั้น ก็เนื่องด้วยเหตุผลหลายประการ ซึ่งจำแนกออกได้เป็น ๒ หัวข้อใหญ่ดังนี้

๑.๑.๑ ทางด้านเนื้อหา มีงานประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทยน้อยชิ้น ที่จะศึกษาถึงแนวความคิด และที่ผู้วิจัยได้เจาะจงศึกษาแนวความคิดทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ก็เนื่องจากเห็นว่าปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในขวงรัชสมัยของพระองค์ท่าน คือปัญหาเรื่องแนวความคิดทางการเมือง แนวความคิดในสมัยนั้นแยกออกเป็น ๓ แนวใหญ่ ๆ คือ แนวความคิดในทางสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แนวความคิดในทางประชาธิปไตย และแนวความคิดในทางสังคมนิยม ผู้ปกครองประเทศไทยในขณะนั้นคือพระมหากษัตริย์ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จะเป็นผู้ซึ่งทรงอำนาจสิทธิขาดทุกอย่าง จะต้องเป็นผู้ตัดสินใจและเป็นผู้กำหนดนโยบาย (Decision Maker) ในกรณีนี้ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ จึงเป็นจุดสนใจของการศึกษา และเลขาธิการนี้จะสะท้อนให้เห็นบรรยากาศทางการเมือง

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ กับกลุ่มอิทธิพล หรือกับกลุ่มผลประโยชน์ตรงกันข้าม เช่นกับคณะอภิรัฐมนตรี และกับคณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลง การปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ อันจะทำให้เข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางแนวพระราชดำริ

๑.๔ ประโยชน์ที่จะได้จากงานวิจัยนี้

๑.๔.๑ จะทำให้มองเห็นปัญหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ อันเป็น ช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญของไทย ตลอดจนผลสะท้อนที่มีต่อระบอบ ประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน

๑.๔.๒ ทำให้มีความเข้าใจอย่างถูกต้องของทัศนะของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ที่ทรงมี ต่อระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งพระราชปณิธานในอันที่จะสถาปนาระบอบประชาธิปไตยใหม่ รากฐาน มั่นคงวางเพียงใด

๑.๔.๓ ทำให้เล็งเห็นบทบาทและหน้าที่ของคณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ ตลอดจนผู้นำทางการเมืองของไทย ในสมัยประชาธิปไตยว่ามีความบริสุทธิ์ใจต่อภารกิจและหน้าที่ของตน เพียงใด

๑.๔.๔ ทำให้ทราบถึงปัญหาขั้นพื้นฐานทางการเมืองของไทยที่สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง ทางการเมืองในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ อันจะทำให้สามารถเข้าใจปัญหาทางการเมืองในยุค ปัจจุบันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๑.๔.๕ ผลการวิจัยนี้จะมีประโยชน์ต่อประเทศชาติ กล่าวคือจะทำให้แนวคิดและบทเรียนที่เป็น

ประโยชน์ต่อการบริหารประเทศชาติ แก่นักการเมืองอาชีพของไทยในยุคปัจจุบัน ด้วยการช่วยสร้าง
สรรคความสำนึกทางกวีการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกทอด เมื่อผลการวิจัยได้เผยแพร่ไปสู่บุคคล
ถึงกล่าวเหล่านี้

๑.๘.๖ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาวิชาประวัติศาสตร์การเมืองไทย ทั้งในระดับ
วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ครูอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย และผู้สนใจประวัติศาสตร์ไทย โดย
ทั่วไป

๑.๘ วิธีที่จะทำเนื้องานวิจัยหรือแผนการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องนี้ได้พยายามรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ถูกทอดแท้จริง ทั้งที่เป็น
เอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรอง แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการแบบสำรวจข้อเท็จจริง สร้าง
แนวความคิดหรือสมมติฐานโดยอาศัยหลักฐานที่ได้มา แล้วจึงนำมาสรุป ในการวิเคราะห์จะได้พิจารณา
ถึงปัจจัยสำคัญ ๆ ในทางประวัติศาสตร์อันเป็นแรงผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวไปในแนวทางต่าง ๆ กัน
ปัจจัยที่กล่าวถึงนี้อาจจะเป็นตัวบุคคล หรืออาจจะเป็นตัวการทางเศรษฐกิจ หรือ
อาจจะเป็นปัจจัยทางกานภูมิปัญญา เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้จะได้รับการพิจารณาและเลือกใช้ตามความ
เหมาะสม ทั้งนี้โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ เป็นสำคัญ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย